

KULTAJÁNLO

Anyának lenni – ko/örtörténetek

Rendhagyó kiállítás a Semmelweis emlékévé alkalmából a Természettudományi Múzeumban

Magyar Természettudományi Múzeum • 2018. november 14-ig



□ Miért volt veszélyes vállalkozás gyermeket szülni, és milyen lehetett nőnek lenni a múltban? Miben jelentett változást *Semmelweis* munkássága? A csontok, múmiák, arcrekonstrukciók és fotók segítségével különböző női sorsok elevenednek meg különböző történeti korokból a látogatók szeme előtt. Noha a korabeli társadalmi struktúrában fényvégre voltak egymástól, a kiállításban egymás mellé állítható a Habsburg Birodalom császárnője és a szegény TBC-s váci tímárné, hisz mindegyikük anyja lehetett, anyja volt. Látogatóként egy dokumentumfilm forgatókönyvébe csöppenve találkozhatunk ismert és ismeretlen asszonysorsokkal, hogy átélhessük, milyen volt a nők, anyák sorsa Semmelweis koráig. A „szereplők” egyes szám első személyben mondják el életük meghatározó momentumát. A vallomások, a megmaradt emberi maradványok – múmiák, csontvázak –, arcrekonstrukciók nyomán megelevenedő élettörténetek meghatározó és olykor szomorú sorsokat tárnak elénk. Semmelweis küzdelmes útját, rendíthetetlen szándékát a szülő nők segítségével saját szavainak felelevenítésével mutatjuk be.

SZÍNKRITIKA

Gengszterromantika a Városmajorban

Zappe László

□ A nevében szabadtérinek mondott városmajori az egyik legnagyobb színházterem a fővárosban, mintegy ezer fős nézőtere a Madáchénál valamivel több, a Vígyszínházénál nem sokkal kevesebb látogatót képes befogadni. Csak margitszigeti testvére és az Erkel lényegesen nagyobb, de ott prózát nem játszanak. Teljes felújítására éppen nemrég írtak ki pályázatot. Az eredményt érdeklődve várom. Eddigi átalakításai ugyanis mind a szabadtéri jelleg elvesztése felé mutatnak. Lefedték a színpadot, aztán a nézőteret is, amit oldalt sűrű növényzet óv a potyázóktól. Már szinte csak a szandálba szemtelenkedő sóder emlékeztet arra, hogy mégsem igazi teremben vagyunk. A műsor színvonala ennek megfelelően változatos. *Bán Teodóra* igazgató legutóbb is hangoztatta ugyan, hogy a szórakoztatásban is igényességre törekednek, ám emlékeimben élnek elképesztő ripacszkodások. De persze olyan remek vállalkozások ugyancsak, mint amikor kritikusok válogatták össze a legjobb vidéki szórakoztató előadásokat.

Most nyáron mindkét szélsőséget megtapasztalhattam. Láttam a szolnoki Janikát és a debreceni Bonnie és Clyde-ot. *Balázs Péter* szolnoki igazgatásának eredményeit egy darabig igyekeztem követni, azután kissé elteltem a gagyiparádéval. A Janika esetében persze a szerző, *Békessi István* is megtette a magáét. Az egyik, amúgy mellékes, de gyakran színre ke-

rülő szereplőt, a Janika című darabjával házaló szerzőt *Fenek Jenő*nek nevezte. Elképzelhetik az ebből kibontott élcelődések csokrát. Ehhez *Molnár László* izgalommentes rendezésében, *Túry Erzsébet* semmitmondó díszletében és ruháiban a szolnoki színészek is hozzátesznek. *Kertész Marcella* a férje megtévesztésére saját nem létező fiát is eljátszó színésznőként olyan hamis, amilyen csak lehet, a valaha eleven figurákat is hozó *Gombos Judit* most igazodik hozzá. A megtévesztett férjet alakító *Barabás Botond* viszont azzal lepette meg, hogy az elegáns, ám kicsit együgyű színműírót bizonyos hitellel alakítja. Tőle nem ezt szoktam meg. Talán most – ahogy a színházi zsargon mondja – „pofán csapta a szerep”. Tökéletesen adja az ostoba bájgúnárt. *Gyöngyössi Katalint*, akit mindig öröm volt nézni Győrben, most sem hagyta el az ízlése nagymamaként, mellette *Karczag Ferenc* elbutult nagypapája szimpla sablon. *Mészáros István* behízárt a professzionálisan cinikus színgazgató szerepébe, de semmit sem veszített karcosan eredeti karakteréből. Kár, hogy Szolnokon maradt. A Debrecenbe tartó Bonnie és Clyde (*Frank Wildborn*, *Ivan Menchell* és *Don Black* musicalje), „magyarországi ősbemutató” – hirdeti a színlap, a városmajori vendégeskedés tehát tulajdonképpen előbemutató. Az érdeklődők számára lehetővé teszi olyan produkciók látását is, amelyekért nem utaznának többszáz kilométert.

Pedig ez az előadás nagyobb áldozatot is megérne. Holott nemigen van benne több, mint profizmus. Pénz például nem lehet sok. Szinte üres színpadon, ívelten emelkedő lépcsőkön és alattuk megbúvó cellákban játszódik a legendás gengszterpáros története. *Nagy Viktória* jelmezei pedig a hétköznapiságot hirdetik. A köznapok sivár unalma, reménytelen egyformasága szinte kikényszeríti a többre vágyókból a bűnözést. *Harangi Mária* rendezése precízen működteti a műfaj gépezetét. Viszont különlegesség a hazánkban szokatlan zenei minőség. Már az is, hogy *Grünwald László* vezényletével élő zenét hallhatunk a színpadtól elől jobbra elhelyezett zenekartól, de még inkább az, hogy a főbb szereplők – a második szereposztást láthattam – kivétel nélkül remekül énekelnek. Színészet meg csak annyi, ami még nem zavarja a műfaj, a musical jellegét. Hőstenor és primadonna (*Jenővári Miklós* és *Józsa Bettina*), komikusként a tehetetlenkedő, melleleg Bonnie-ba szerelmes sheriff (*Rábaközi Gergő*), a hősök elkapását vezénylő könyörtelen detektív (*Imre Krisztián*), mind a helyén van, valamennyien hozzák azt a jellegzetes karaktervonást, amire szerepüket a szerzők kitalálták. Még a címszereplők ifjabb változatát adó gyerekek (*Bolvári Zsófi* és *Maszlag Bálint*) is nagyon szépen, erős, telt hangon énekelnek. És szuggesztíven fogja össze a produkciót a lelkészt játszó *Borsi-Balog Máté*.